ਸਟੇਟ ਥਰੂ ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ਼ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ

ਬਨਾਮ

ਟੀ. ਗੰਗੀ ਰੈਡੀ @ਯੇਰਾ ਗੰਗੀ ਰੈਡੀ

(2023 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 37)

16 ਜਨਵਰੀ, 2023

[ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਾਹ., ਸੀ.ਟੀ. ਰਵਿਕੁਮਾਰ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973: ਸੈਕਸ਼ਨ 167 (2)-ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਦੋਸ਼ੀ-ਜਵਾਬਦੇਹ, ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ - ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਯੂ/ਐੱਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 167 (2) ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾਃ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। –167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਹੈ

ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ 167 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ -ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 167 (2) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ 167 (2) ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। – ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ/ਅਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਸ. ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ/ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। 437 (5) ਅਤੇ 439 (2) ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। – ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 174, 437 (5) 439 (2)-ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860- 120-ਬੀ, 201,302,506.

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾਃ 1.1 ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗੀ। ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ (ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ) ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 437 ਅਤੇ 439 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼. ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਢਿੱਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੀ ਤਤਕਾਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼। ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ. ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡੀਮਿੰਗ ਗਲਪ. ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 8.1][750-ਐੱਚ; 751-ਏ-ਈ]

1.2. ਜਦੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ/ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 437 (5) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ/ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ/ਅਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 437 (5) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੋਰ ਅਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਸ' ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕੋਈ ਨਿਰੰਤਰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋਰ ਆਮ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤ/ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ; ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨਾ ਆਦਿ। [ਪੈਰਾ 9.7,10,11][761; 762 ਜੀ-ਐੱਚ; 763-ਏ-ਬੀ]

1.3 C.B.I ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼। ਧਾਰਾ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13][763-ਐਚ; 764-ਏ]

1.4 ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 29.11.2022 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) ਨੰ. 2022 ਦਾ 169, F.I.R ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ C.B.I ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ, ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14][764- ਡੀ-ਐੱਫ] ਅਸਲਮ ਬਾਬਾਲਾਲ ਦੇਸਾਈ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1992)

4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 272: [1992] 1 ਸਪਲਿ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 545; ਅਬਦੁਲ ਬਾਸਿਤ ਅਲੀਅਸ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ। ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਅਨਰ (2014) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 754: [2014] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 571; ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1986) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 481: [1986] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 802-ਤੇ ਨਿਰਭਰ. ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਮਦਾਰ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਓਰਸ। ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1996) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 722: [1996] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 183, ਰਜਨੀਕਾਂਤ ਜੀਵਨਲਾਲ ਅਤੇ ਅਨਰ। ਬਨਾਮ ਖੁਫੀਆ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਐੱਨ. ਸੀ. ਬੀ., ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, (1989) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 532: [1989] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 377, ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (2017) 15 ਐਸਸੀਸੀ 67: [2017] 8 ਐਸਸੀਆਰ 785-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(1992) 1 ਪੂਰਕ. ਐਸਸੀਆਰ 545 ਪੈਰਾ 5.4 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ [2014] 10 SCR 571 ਪੈਰਾ 5.7 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[1996] 1 ਐਸਸੀਆਰ 183 ਪੈਰਾ 6.3 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ [2017] 8 ਪੈਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 785

[1986] 3 ਐਸਸੀਆਰ 802 ਪੈਰਾ 9.8 [1989] ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ 3 ਐਸਸੀਆਰ 377 ਪੈਰਾ 9.9 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਃ 2023 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ. 37.

2022 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ. 788 ਵਿੱਚ ਅਮਰਾਵਤੀ ਵਿਖੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 16.03.2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ.

K.M. ਨਟਰਾਜ, ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਯੋਤੀ ਜ਼ੋਂਗਲੂਜੂ, ਸ਼ਰਥ ਨਾਂਬਿਆਰ, ਵਿਨਾਇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰਨੀਤ ਪ੍ਰਣਵ, T.S. ਸਬਰੀਸ਼, ਨਕੁਲ ਚੇਂਗੱਪਾ ਕੇ. ਕੇ., ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਬੀ. ਆਦਿਨਾਰਾਯਣ ਰਾਓ, ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ, ਸੀਨੀਅਰ. ਵਕੀਲ, ਸੁਮੰਤ ਨੂਕਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੇਸਲ ਵਾਹੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਧੀ ਠਾਕਰ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. 1. ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰਾਵਤੀ ਵਿਖੇ 16.03.2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। 2022 ਦਾ 788 ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ-ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ਼ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ) ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 439 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।) ਉਸ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਰਿਟ' ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ-ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਾਲਕ੍ਰਮਿਕ ਤਰੀਕਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ।

ਸਟੇਟ ਥਰੂ ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ਼ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਗੰਗੀ ਰੈਡੀ @ਯੇਰਾ ਗੰਗੀ ਰੈਡੀ

2.1 ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਰੈੱਡੀ, ਸਾਬਕਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ; ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ। ਵਿਧਾਨ ਪਰਿਸ਼ਦ; ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ 15.03.2019 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 174 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪੁਲਿਵੇਂਦੁਲਾ ਦੁਆਰਾ 2019 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 84 ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਜਿਸਟਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। S.I.T. ਜਾਂਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਈ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 (ਏ-1) 28.03.2019 ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ 26.06.2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ 27.06.2019 ਨੂੰ ਜੇਐਮਐਫਸੀ, ਪੁਲਿਵੇਂਦੁਲਾ ਦੁਆਰਾ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.2 ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 11.03.2020 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2019 ਦੀ 3144 ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1639 of 2020, ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ-ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਫਿਰ ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕਰੋ। ਨੰ. 09.07.2020 ਨੂੰ ਆਰਸੀ-04 (ਐਸ)/2020/ਐਸਸੀ-II/ਐਨਡੀ. ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਏ-1 ਤੋਂ ਏ-4 ਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ।

2.3 ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ 26.10.2021 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ/ਪਹਿਲੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਏ 1 ਤੋਂ ਏ 4 ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਧਾਰਾ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 30.11.2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2.4 ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਦੋਸ਼ੀ ਡੀ. ਸ਼ਿਵਾ ਸ਼ੰਕਰ ਰੈਡੀ (ਏ-5) ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 201 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ 302 ਅਤੇ 201 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਸੈਕਸ਼ਨ 201,506 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ 201 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਏ-4. ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ

ਨੰ. ਧਾਰਾ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2022 ਦਾ 788. ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1.

2.5 ਵਿਵਾਦਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 1-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

2.6 ਸੈਕਸ਼ਨ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ, ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

3. ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਧੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ F.I.R ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟ, ਕਡੱਪਾ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ to ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੋਰਟ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਜਾਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਉਪਰੋਕਤ F.I.R ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ। ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ. ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 29.11.2022 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਅਤੇ C.B.I 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ' ਤੇ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਝੂਠੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

4. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈਃ ਕੀ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ' ਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ?

5. ਸ਼੍ਰੀ K.M. ਨਟਰਾਜ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ।

5.1 ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) (ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXIII. ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 437 ਅਤੇ 439 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 437 (5) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਧਾਰਾ 167 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਗਲਪ ਸਮਝਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 437 (5) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5.2 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਢਿੱਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੀ ਤਤਕਾਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼. ਇਹ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਮਨਘੜਤ ਗਲਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨੁਕਸ/ਡਿਫਾਲਟ ਠੀਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, i.e., ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੋਣਗੇ।

5.3 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਪਹੁੰਚ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। 5.4 ਨੰਬਰ ਸ਼੍ਰੀ ਨਟਰਾਜ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ASG ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ-ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲਮ ਬਾਬਾਲਾਲ ਦੇਸਾਈ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1992) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 272 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਹਨ; ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 14 ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਅਹਿਮਦੀ (ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸਨ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੱਲ ਵੀ ਲੈ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਛੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 23 ਅਤੇ 28 ਵਿੱਚ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਹਿਮਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪਰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੱਲ ਵੀ ਲੈ ਗਏ ਹਨ।

ਸਬੰਧਤ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 167 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ। ਇਹ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 437 (5) ਜ ਧਾਰਾ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. 5.5 ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਗੁਣ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੋਣਗੇ।

5.6 ਸ਼੍ਰੀ ਨਟਰਾਜ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਵੀ ਧਾਰਾ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। 169 ਦਾ 2022) ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਕਡੱਪਾ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਓਰਸ। ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ। ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਏ. ਐਨ. ਆਰ., (2014) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 754 (ਪੈਰਾ 13 ਅਤੇ 14) ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5.8 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 1 ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ।

5.9 ਸਿੱਖਿਆ ASG C.B.I ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਚਰਣ 'ਤੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ-ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

6. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ. ਆਦਿਨਾਰਾਯਣ ਰਾਓ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।
6.1 ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੈਟਲਡ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ/ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਪੁਲਿਸ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ।

6.2 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ C.B.I ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ. ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 439 (2) ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
6.3 ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ. ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇੱਕ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਪਲਬਧ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ' ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਮਦਾਰ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (1996) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 722

6.4 ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਮਦਾਰ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਓਰਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

7. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਗੂ-ਧੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਦਵੇ ਨੇ ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ. ਸ਼੍ਰੀ ਨਟਰਾਜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰ. 2022 ਦਾ 169, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1. ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਆਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁੜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁੜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਯਮਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਰਜ਼ੀ' ਤੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ' ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

8. ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 167 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਹੜੇ ਅਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 167 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ (2), ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ (ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ) ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 437 ਅਤੇ 439 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼. ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਢਿੱਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੀ ਤਤਕਾਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼। ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ । ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡੀਮਿੰਗ ਗਲਪ. ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

9. ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲਮ ਬਾਬਾਲਾਲ ਦੇਸਾਈ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਬਾਸਿਤ ਅਲੀਅਸ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। (ਉਪਰੋਕਤ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਜਸਟਿਸ ਏ. ਐੱਮ. ਅਹਿਮਦੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸਨ) ਨੇ ਪੈਰੇ 14 ਅਤੇ 15 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈਃ

"14. ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂਃ

ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 57 ਅਤੇ 167, ਵਿਧਾਨਕ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਵਨਾ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ

ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਜਾਂ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 (1) ਜਾਂ (2) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 439 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 167 ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 (5) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 439 (2) ਵਿੱਚ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 (1) ਜਾਂ (2) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 439 (1) ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਏ) ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਹਲਕੇ i.e ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਅਤੇ 167 (2) ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਤਕਾਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ' ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਰਜਨੀਕਾਂਤ ਕੇਸ [(1989) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 532] ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

15. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਲਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉੱਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦੇ ਦਰਦ ਉੱਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਵਾਲੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਮਿੱਠੀ ਇੱਛਾ' ਤੇ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਸ਼ੀਰ [(1977) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 410] ਅਤੇ ਰਘੁਬੀਰ [(1986) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 481] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਪਰ ਜੇ ਰਜਨੀਕਾਂਤ ਕੇਸ [(1989) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 532] ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ।

9.1 ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸਨ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰੇ 39 ਅਤੇ 40 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈਃ

"39. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ 90/60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XXXIII ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਨ੍ਤੁਕ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਾਂਡ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲੈਣ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 (5) ਅਤੇ 439 (2) ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਸਾਏ ਅਧਾਰਾਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਪ੍ਰਥਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 344 ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਤਹਿਤ ਰਿਮਾਂਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਤਬਰ ਪਰੀਦਾ ਕੇਸ [(1975) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 220] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ, ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 90/60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਹਾਈ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਰਗ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਰ ਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ. 40. ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀ

ਕਾਨੂੰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਭਟਕਣ, ਉਲੰਘਣਾ, ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਬਉੱਚ ਵਿਚਾਰ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਵੇਗਾ। ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਰੱਖਣਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਫਰਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਤਪ੍ਰੇਰਕ ਐਕਟ i.e ਦੇ ਵਾਪਰਨ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ. 90/60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ' ਤੇ ਰੀਲੀਜ਼ ਦਾ ਹਥੌੜਾ ਡਿੱਗ ਜਾਵੇਗਾ. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ (ਚਲਾਨ) ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਸ਼ੀਰ [(1977) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 410] ਅਤੇ ਰਘੁਬੀਰ [(1986) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 481] ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ (ਚਲਾਨ) ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਧਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਤੱਥ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਜਾਂ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਲਾਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਇ XXXIII ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ, ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਣ, ਅਰਥਾਤ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੋੜ i.e. ਨਿਰਵਿਘਨ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ।

ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਵਿਘਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਭਰਾ ਪੁੰਛੀ, ਜ. ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਧਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਰਾ ਅਹਿਮਦੀ, ਜ. ਨੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਰਥਾਤ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਆਦਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਭਰਾ ਅਹਿਮਦੀ ਦੇ ਇਸ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ (ਚਲਾਨ) ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਦਰ ਨਾਲ, K.J. ਜੇ. ਸ਼ੈੱਟੀ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਅਤੇ 439 ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਪਰੀਦਾ [(1975) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 220] ਅਤੇ ਬਸ਼ੀਰ [(1977) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 410] ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਤੇ' ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਭਰਾ ਅਹਿਮਦੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। 9.2 ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸਨ) ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਪੁੰਛੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਗੁਣ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਲਾਤ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਧਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9.3 ਜਸਟਿਸ M.M. ਪੁੰਛੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰੇ 23,25,26,27 ਅਤੇ 28 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈਃ

"23. ਸਿਰਫ਼ ਹਾਲਾਤ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੀ ਮੰਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗਲਪ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬਾਂਡ ਭਰਨ, ਜ਼ਾਮਨੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇ, ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵੀ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 437 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਲਪਨਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਯੋਗਤਾ' ਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਲਪ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

XXXXXXXX

25. ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਧਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਆਰਡਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਆਦਿ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰ ਉਹ ਅਧਾਰ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 437 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੈਰਿਟਡ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਤੋਲਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਖਤ ਸੈਂਸੂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 (2) ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਡੀਮਡ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਆਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਮਾਤਰ ਆਧਾਰ' ਤੇ ਵੀ

ਇਹ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਬਸ਼ੀਰ ਕੇਸ [(1977) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 410] ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼। ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਗਲਪ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਡਿਫਾਲਟ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਿਆ ਰਹੇ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਸੰਕੇਤ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ੀਰ ਕੇਸ [(1977) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 410] ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਵਰਤੋਂ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 (5) ਹੈ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਪਾਠ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। 26. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1986) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 481 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾ 826 ਉੱਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ:

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਿੱਥੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸ ਠੀਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਧਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰੇਗਾ।

ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਧਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਚਲਾਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਰਸਮੀ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

27. ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸ [(1986) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 481] ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਜਨੀਕਾਂਤ ਜੀਵਨਲਾਲ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਖੁਫੀਆ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਐਨ. ਸੀ. ਬੀ., ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ [(1989) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 532]. ਇਹ ਸਫ਼ਾ 536 ਉੱਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀਃ (ਪੰਨਾ 536, ਪੈਰਾ 13 ਅਤੇ 14)

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡਿਫਾਲਟ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 167 (2) ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਹੁਕਮ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ। ਜੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ 90/60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ 90/60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ' ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਆਦੇਸ਼ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਚਲਾਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੀਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚਲਾਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਟੀਚਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਹੁਣ ਤੋਂ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬੰਦ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤੋਲਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਢਲੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ।

ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਸਟਿਸ ਪੁੰਛੀ ਨੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਸਲ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ 9.4

(i) ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ। ਇਹ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ' ਤੇ ਹੈ;

(ii) ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 437 (5) ਅਤੇ 439 (2)

(iii) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਣ' ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9.5 ਅਬਦੁਲ ਬਾਸਿਤ ਅਲੀਅਸ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਓਰਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਸਲਮ ਬਾਬਾਲਾਲ ਦੇਸਾਈ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 13 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"13. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 167 (2) ਇੱਕ ਮਨਘੜਤ ਗਲਪ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਡਿਫਾਲਟ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਨੁਕਸ/ਡਿਫਾਲਟ ਠੀਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

14. ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਤਹਿਤ, ਧਾਰਾ 439 (1) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 439 (2) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XXXIII ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਵਚਨਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ i.e. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ, ਮੋਟੇ ਤੌਰ' ਤੇ, ਇਹ ਹਨ, (i) ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਾਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, (ii) ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, (iii) ਸਬੂਤਾਂ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, (iv) ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਰਵਿਘਨ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, (v) ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਭੱਜਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, (vi) ਭੂਮੀਗਤ ਜਾ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਲਈ ਅਣਉਪਲਬਧ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਰਲੱਭ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, (vii) ਆਪਣੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਦਿ। ਇਹ ਆਧਾਰ ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸ ਠੀਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਖਰੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਧਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। (ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1986) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 481.)"

9.6 ਹੁਣ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਮਦਾਰ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੈ. (ਉਪਰੋਕਤ) ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲਮ ਬਾਬਾਲਾਲ ਦੇਸਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ।

ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਮਦਾਰ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਓਰਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। (ਉਪਰੋਕਤ) ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ।

ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲਮ ਬਾਬਾਲਾਲ ਦੇਸਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ ਮਦਾਰ ਸ਼ੇਖ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ। (ਉਪਰੋਕਤ) ਵੀ ਦੇ ਪੱਖ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 (1) ਜਾਂ (2) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 439 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਉਸ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 437 (5) ਜਾਂ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. 9.7 ਨੰਬਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ/ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 437 (5) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 9.8 ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਾਰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (1986)

60 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨੁਕਸ ਠੀਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਧਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰੇਗਾ।

9.9 ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਜਨੀਕਾਂਤ ਜੀਵਨਲਾਲ ਅਤੇ ਅਨਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫਸਰ, ਐੱਨ. ਸੀ. ਬੀ., ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, (1989) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 532, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 13 ਅਤੇ 14 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ

"13. ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਰਡਰ-ਆਨ-ਡਿਫਾਲਟ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 167 (2) ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰੰਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਹੁਕਮ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ। ਜੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ 90/60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ 90/60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

14. ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

10. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ/ਅਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 437 (5) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ/ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ, ਓਵਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਿਸ' ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਗੁਣ' ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ.

11. ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੋਰ ਆਮ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ/ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ; ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨਾ ਆਦਿ। 12. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼-ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੁਸਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਤਲ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਗਿਆ, ਇਸ ਨਾਲ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 167 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ. ਧਾਰਾ 439 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167 (2) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਫਾਲਟ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 437 (5) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 439 (2) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

14. ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 29.11.2022 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) ਨੰ. 2022 ਦਾ 169, F.I.R ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰਾਵਤੀ ਵਿਖੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ, ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler